

Czas Honoru
Droga do
niepodległości

Historia Legionów

Przed wybuchem I wojny światowej wśród polskiego społeczeństwa prowadzono edukację militarną, którą zajmowało się szereg organizacji. Młodzi ludzie chętnie wstępowali w ich szeregi. W czasie, gdy nadejście walki o niepodległość państwa polskiego wydawało się nieuniknione, odpowiednie przygotowanie i znajomość broni były wyrazem ich patriotyzmu.

Przeczytaj poniższy fragment wspomnień. Jakich wydarzeń on dotyczy?

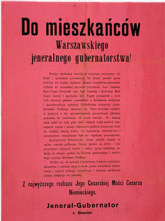
Komendant wydał mi rozkaz poprowadzenia patrolu w Jędrzejowskie celem rozbicia mobilizacji Moskali w tym powiecie, wyjaśniając, że patrol ten jest bardzo niebezpieczny i że jest 90% pewności, że wszystkich nas powieszą. Na zapytanie moje, ilu ludzi Komendant mi przeznacza — odpowiedział: jak najmniej; pięciu, sześciu.

Tzw. Siódemka Bełny wyruszyła na swój pierwszy rzywiad dorożką, a wróciła na koniach jako załążek kawalerii II Rzeczypospolitej.

Przeczytaj tekst przemówienia Józefa Piłsudskiego do połączonych w I Kompanię Kadrową oddziałów Związków Strzeleckich i Polskich Drużyn Strzeleckich. Jaka atmosfera panowała wśród żołnierzy? Jak sądzisz, jakie cechy charakteru Józefa Piłsudskiego spowodowały, że tysiące Polaków uwierzyło, iż sen o niepodległej Polsce może się spełnić?

Odtąd nie ma ani Strzelców, ani Drużyniaków. Wszyscy, co tu jesteście zebrani, jesteście żołnierzami polskimi. Nosząc wszelkie odznaki specjalnych grup. Jedynym waszym znakiem jest odtąd orzeł biały. Dopóki jednak nowy znak nie zostanie wam rozdany, rozkazuję, abyscie zamienili ze sobą wasze dawne oznaki, jako symbol zupełnej zgody i braterstwa, jakie muszą wśród żołnierzy polskich panować. Niech Strzelcy przypną do czapek blachy Drużyniaków, a oddadzą im swoje orzełki. Wkrótce może pójdziecie na pola bitew, gdzie, mam nadzieję, zniknie najlżejszy nawet cień różnicy między wami.

Czy znasz historię orzełka przypinanego do czapek maciejówek?

MY, PIERWSZA BRYGADA, STRZELECKA GROMADA, NA STOS RZUCIŁSMY SWÓJ ŻYCIEŁA ŁOS, NA STOS, NA STOS!

Słowa pieśni My, pierwsza Brygada...

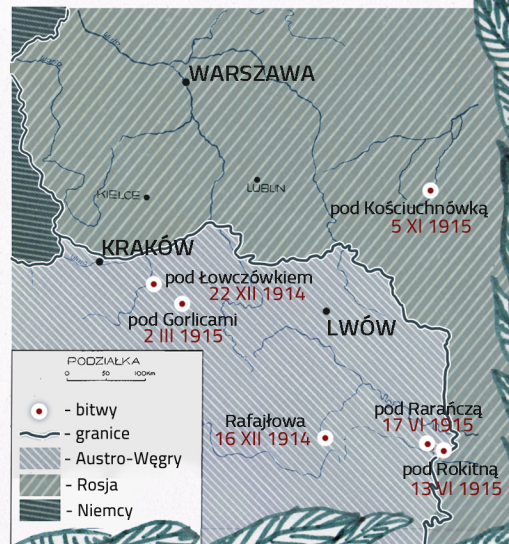
odnoszą się do formacji wojskowej składającej się z I, II i III Brygady. Czy wiesz, jak nazywane były owe oddziały i kiedy powstały?

Akt 5 listopada 1916 roku oznaczał po raz pierwszy umiędzynarodowienie sprawy polskiej. Jak brzmiał jego zapis i jaki był stosunek do niego innych państw? Po raz drugi kwestię polską poruszył prezydent Stanów Zjednoczonych Woodrow Wilson. Czy pamiętasz, kiedy i w jakich okolicznościach się to stało? O czym mówił 13 pkt orędzia?

Jaką formację wojskową upamiętnia poniższa odznaka? Napisz datę, miejsce oraz imię i nazwisko osoby, która powołała ją do życia. Czy znasz historię tego miejsca i jej nazwy?

Parasol – to odznaka ukończenia szkoły oficerskiej ZWC nadawana słuchaczom przez Józefa Piłsudskiego. Projekt wykonał Włodzimierz Przerwa – Tetmajer. Po zdanim pomyślnie egzaminie abiturienti otrzymali nominacje oficerskie, a stopnie zgodnie z wolą Piłsudskiego mieli zdobyć w walce.

Spójrz na fragment reprodukcji obrazu Jana Matejki pt. *Polonia, Rok 1863* i zdjęcie Rynek Główny w Krakowie. Jakich wydarzeń mogą dotyczyć?

Nadaj wspólny tytuł obu przedstawieniom i wpisz go we wstęgę.

Razem z grupą odnajdźcie w przestrzeni Galerii dwa dzieła, które odnoszą się do przedstawionych na ilustracjach wydarzeń.

Muzeum Narodowe w Krakowie
Galeria „Broń i Barwa w Polsce”
Czas Honoru.
Droga do niepodległości

teksty Marta Wojtyś-Kipiel
współpraca Agnieszka Fluder, Jagoda Gumińska-Oleksy
redakcja Joanna Popielska-Michalczyk
projekt graficzny Joanna Fluder
druk Drukarnia Pasaż

Źródła ilustracji: Kolekcja MNK: Przegląd oddziałów Legionów Polskich w Czeremosznie w lipcu 1916 roku, Autor: chor. Stanisław Janowski | Orzeł legionowy, Polska 1915-1916 | Odnazka kursu oficerskiego ZWC tzw. parasol, Autor: Wł. Tetmajer, Kraków, 1919 | **Domena Publiczna, via Wikimedia Commons**: Ułaska siódemka, 1914, Autor: nieznanzy | Młody Piłsudski, ok. 1900, Autor: nieznanzy | Piłsudski and Rydz-Śmigły, 1920, Autor: nieznanzy | Akt 5 listopada, 1916, Autor: wiadze niemieckie i austriackie (Archiwum Główne Akt Dawnych) | The German Zeppelin LZ 18, 1913, Autor: nieznanzy | Nieuport 23 C.1 French WWI sesquiplane fighter, 1917, Autor: Paul Castelnau | Char St Chamond tank, Autor: nieznanzy | Panzerspähwagen Ehrhardt E-V/4, Autor: nieznanzy | British 39th Siege Battery RGA Somme 1916, Autor: John Warwick Brooke | British WWI Submarine HMS R3, ok. 1910, Autor: public domain [Admiralty] | New York class battleship in Hampton Roads, ok.1914, Autor: Harris & Ewing, photographer | Gavriloprinco, Autor: nieznanzy | Kaiser Wilhelm II of Germany, 1902, Autor: Voigt T. H. | Photo of Franz Josef, Emperor of Austria (1830-1916), ok. 1910, Autor: Photographer to the court of His Imperial Majesty, L.Schumann (1843-1912) | Nicholas II of Russia, 1900s, Autor: Earnest Lippart (1847-1932) | Russian troops awaiting a German attack, 1917, Autor: George H. Mewes | British 55th Division gas casualties, 1918, Autor: Thomas Keith Aitken (Second Lieutenant) | British Vickers machine gun crew during the Battle of Menin Road Ridge, 1917, Autor: Ernest Brooks | Bitwa pod Valmy, 1835, Autor: Jean-Baptiste Mauzaisse | Trafalgar, (Unknown title), 1836, Autor: Auguste Mayer (1805-1890) | Polonia, Rok 1863, 1864, Autor: Jan Matejko | **Wolne Licencje [CC BY-SA 3.0], via Wikimedia Commons**: Odnazka 1 Kompanii Kadrowej, 2011, Autor: Jurek281, (Own work) | Westfront, Flammenwerfer, 1917, Bundesarchiv, Bild 183-R22888 / CC-BY-SA 3.0 de | Untergang der "Lusitania", Bundesarchiv, DVM 10 Bild-23-61-17 / CC-BY-SA 3.0 de | **via Flickr**: Reeve17408, Soldier and horse with gas mask, National Museum of Health and Medicine | **via Narodowe Archiwum Cyfrowe**: Pierwsza warta polska na odwachu krakowskim, 1918, sygn.1-H-308-1 |